

Вісько Г. Г.,
orcid.org/0000-0002-6774-005X
викладачка кафедри романо-германської філології та перекладу з німецької мови
Чорноморського національного університету імені Петра Могили

ОґЮСТ БРІЗЬО – ПОПУЛЯРИЗАТОР БРЕТАНІ В ПАРИЖІ: СТВОРЕННЯ ЕТНООБРАЗУ БРЕТАНІ ТА ДІАЛОГ ІДЕНТИЧНОСТЕЙ У ТВОРАХ ПОЕТА

Анотація. У Франції на початку XIX століття розгортався процес націєтворення, під час якого провідними проєспубліканськими інтелектуалами у текстах створювався позитивний наратив централізованої національної держави. Проте окремі регіони, наприклад Бретань, репрезентувалися як агресивні і примітивні антиподи цивілізованої республіки. Одним серед перших бретонських письменників XIX століття, які намагалися створити для Бретані позитивний образ, став Оґюст Брізьо (1803–1858).

Цю розвідку присвячено дослідженню вибраних творів бретонського і французького поета-романтика Оґюста Брізьо, а саме поем французькою мовою «Marie» (1832), «Les Bretons» (1845) та деяких поезій із бретономовної колекції «Télen Arvor» (1844). Проаналізовано, яким чином у творах Брізьо створювався та транслювався позитивний етнообраз Бретані. Зроблено спробу описати проблему ідентичності ліричного героя і наратора у текстах поета.

Поема «Марі» Оґюста Брізьо стала одним із перших літературних творів, які транслювали позитивний або, принаймні, менш ворожий, менш агресивний і відчужений образ Бретані, ніж це можна спостерігати у попередніх творах французьких інтелектуалів, наприклад, у романі «Шуани, або Бретань 1799 року» Оноре де Бальзака. У подальших текстах поет намагався підтримувати і популяризувати такий образ, а також робив спробу, як і деякі інші бретонські інтелектуали, познайомити суспільство з бретонською літературою і фольклорною традицією.

Припускається, що у творах Брізьо можна спостерігати діалог або конфлікт ідентичностей, який міг впливати на вибір поетом мов для своїх текстів, на особливості створення літературних образів, зокрема, літературного етнообразу Бретані, та на своєрідність втілення романтичної концепції дуальної реальності, де світом реальним, буденним, проте необхідним став Париж, а от Бретань, мала батьківщина Брізьо, репрезентувала світ ідеальний, альтернативний раціональній буденності та нереальний.

Ключові слова: бретонська ідентичність, бретонська література, етнообраз, романтизм, французька література, XIX століття.

Постановка проблеми. Європейській літературі доби романтизму присвячено чимало досліджень. Проте це поле все ще надає можливості для нових розвідок. Наприклад, літературу, створену державними мовами, досліджують відносно активно і всебічно, тоді як літературним творам, які належать регіональним письменникам та/або створені мовами, які не мають державного статусу, приділяють відносно менше уваги. Таке спостерігаємо, наприклад, у випадку з Оґюстом Брізьо, бретонським поетом, який творив двома мовами – французь-

кою та бретонською. Попри внесок поета у становлення бретонської та французької літератури доби романтизму, у створення бретонського літературного етнообразу та, як наслідок, у творення бретонської ідентичності, його творчість залишається дещо в тіні літературних наробок як французьких романтиків, так і бретонських (бретономовних) письменників та збирачів фольклору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основний масив сучасних публікацій, присвячених О. Брізьо, належить дослідниці Гізер Вільямс. У роботі «Постколоніальна Бретань: література поміж мовами» (2007) [1] Г. Вільямс фокусує увагу на дослідженні двох текстів поета, які вважаються його головними творами, – франкомовних поем «Марі» та «Бретонці». Дослідниця аналізує значення творчості О. Брізьо для його епохи і для створення, «винайдення» іміджу Бретані, а також розмірковує про вибір поетом мови (або мов) для своїх творів і про наслідки цього вибору. Жозеф Ріо (2018) формулює схожі думки про роль Брізьо як про «винахідника» етнообразу Бретані [2].

Окрім уже зазначених розвідок, Брізьо зрідка згадується в імагологічних студіях інших авторів, у дослідженнях, присвячених лінгвістиці бретонської мови, енциклопедичних статтях з історії бретонської літератури, наприклад, у Патріка Янга [3], Анни Мурадової [4], Фанша Морвану [5].

Українські дослідження і публікації, присвячені творчості поета, нам знайти не вдалося. Проте Оґюст Брізьо і його збірка «Télen Arvor» («Армориканська арфа») згадуються у переліку бретонських літераторів XIX століття у короткій довідковій статті Оксани Пахльовської (1988) [6], присвяченій бретонській літературі. Статтю розміщено в Українській Літературній Енциклопедії.

Постановка завдання. Метою розвідки ми вбачаємо визначення ролі Оґюста Брізьо для літературного процесу Бретані й Франції у XIX столітті та для трансформації літературного етнообразу Бретані. Для цього планується розв'язати такі завдання:

- описати створюваний поетом літературний етнообраз Бретані;
- проаналізувати, яким чином втілювалася (не)бретонська ідентичність у поетичній творчості Брізьо;
- визначити особливості втілення романтичної концепції у творчості поета.

Матеріалами розвідки є поетичні твори Оґюста Брізьо «Marie» («Марі» 1832), «Les Bretons» («Бретонці» 1845), вибрані поезії зі збірки «Télen Arvor» («Армориканська арфа»).

Виклад основного матеріалу. XIX століття відзначилося для Франції (як і для більшості країн Європи) процесами націєтворення. До створення національних наративів залучалися представники інтелектуальної верстви населення, зокрема письменники. Поруч із панфранцузьким загальнонаціональним наративом активно творилися регіональні етнообрази. Оскільки інтелектуалами, які підтримували ідею централізованої республіки, часто з метою послабити ідеї про регіоналізм та децентралізацію транслиювався ворожий або вадовий гетерообраз нефранцузьких етносів Франції, інтелектуальні представники регіонів чи етнічних груп могли реагувати створенням позитивного іміджу свого регіону, розгортанням дискусій навколо питань ідентичності та формуванням ідей націоналізму, як це відбулося, наприклад, у Бретані [7; 8]. Уживаючи терміни «гетерообраз», «літературний етнообраз», «автообраз», ми спираємося на термінологію В. Будного [9, с. 52–54].

Особливості створення позитивного автообразу Бретані. Огюст Брізьо, поет, що походив із бретонського Лор'яну, став відомим широкому загалу, коли у 1832 році презентував свою романтичну поему французькою мовою «Марі», присвячену Бретані [2]. Літературні кола сприйняли поему і її автора приязно. Жозеф Ріо розмірковує над імовірною причиною успіху: «Ніхто й подумати не міг, що Бретань може бути взятою у якості літературного матеріалу і привести до успіху. Брізьо був першим, хто це зробив» [2]. Очевидно, дослідник має на увазі саме репрезентацію позитивного образу регіону, оскільки на цей момент читачам уже був відомий роман Оноре де Бальзака «Шуани, або Бретань 1799 року» (1829), у якому Бретань та історичні події, пов'язані з цим регіоном, так само опинилися у центрі оповіді, бретонські персонажі були серед головних, і сам роман приніс його автору успіх. Проте гетерообраз, змальований у «Шуанах», був різко негативним, і таке змалювання регіону до 1830-х рр. було тенденцією [1, с. 49].

Змальовуючи Бретань і бретонців у поемі «Марі», Огюст Брізьо, на нашу думку, не надто відхиляється від того набору стереотипів, якими вже був наповнений образ регіону, раніше репрезентований, наприклад, Бальзаком. Мало того, можна простежити певну інтертекстуальність: Брізьо навіть обігрує деякі знакові метафори із роману «Шуани», наче веде діалог з його автором. Наприклад, у «Шуанах» надається контрастне порівняння Бретані і Франції: «*ce pays ressemble à un charbon glacé qui resterait obscur et noir au sein d'un brillant foyer*» [10, с. 16], де Бретань порівнюється з застиглим вугіллям, а Франція – з виблискуючим вогнищем. Тим самим Бальзак ніби відмежовує Бретань від суцільної Франції, змальовує її очужиненим елементом. На противагу такій репрезентації, Брізьо, описуючи Париж, вживає метафору «*un ardent foyer qui lance en tout lieu ses rayons*» – «*полум'яне вогнище, яке кидає усюди свої промені*» [11, с. 7], яка може бути ремінісценцією на «*un brillant foyer*» Бальзака, проте Брізьо, з одного боку, не вдається до такого контрастного порівняння Парижа і Бретані, а з іншого – не протиставляє Бретань молодій французькій республіці настільки категорично, тим самим інкорпоруєчи її у монолітну Францію, репрезентуючи свій регіон як гармонійну частину ідеї суцільної держави, а не акцентуючи увагу на агресивній інакшості та ворожості.

Створення позитивного іміджу Бретані, (пере)відкриття її для небретонців Брізьо робить своєю метою у передмові до «Марі»: «*Нехай мій край мені пробачить, якщо я показую*

шлях до його джерел та верескових пустель» [11, с. 4]. У «Бретонцях» так само, обігруючи вже знайомі образи та пейзажі, поет робить спробу презентувати їх позитивно, навіть вигідно, надаючи поради гіпотетичним туристам. Йому важливо, щоби решта Франції могла зрозуміти Бретань. Так, наприклад, ліричний герой звертається до читача (який, за його задумом, швидше за все, не є бретонцем), оголошуючи схожу мету своєї поетичної оповіді, як і в «Марі»: «*O, vi, хто через мої вірші покохає Бретань...*» («*O vous, qui par mes vers aimerez la Bretagne...*») [11, с. 182], після чого підказує, коли краще відвідати певну місцевість, щоби побачити локальну традицію паломництва.

Аналізуючи роль Брізьо і його франкомовних поем для становлення літературного образу Бретані, Г. Вільямс та Ж. Ріо роблять акцент на його пейзажах, які для романтичної поезії були вагомим і типовим елементом. На думку Г. Вільямс, пейзажі в «Марі» мають підкреслювати гармонійні стосунки бретонців з природою та інформувати читача, що саме навколишнє середовище надало бретонцям найкращі фізичні здібності та риси характеру, які оспівуються поетом: «*Ми бачимо природу в усій її величі: сповнену квітами, плодючу та мирну. Марі, головна героїня однойменної поеми, і сама є квіткою – квіткою гречки...*» [1, с. 59]. У передмові до «Бретонців» Брізьо і сам декларує основний мотив своєї творчості: «*Ця поема бретонців могла б називатися Гармонія*» [11, с. 96] і також «*Таким є гармонійний ансамбль, який слід було б відтворити у його різноманітній простоті, щоби, читаючи це оповідання, можна було би сказати: «Справи у Бретані відбуваються саме так. Ця історія, швидше за все, є правдивою»*» [11, с. 94]. Так, бретонським чоловікам приписуються міць, надійність та непохитність, а порівнюються вони з дубами та менгірами – кам'яними брилами, типовим елементом бретонського ландшафту. На нашу думку, бретонські пейзажі, змальовані Брізьо, теж є певною мірою стереотипними і такими, що фрагментами перекочували з текстів попередників або цитуються з того наративу, який вже склався. Г. Вільямс пропонує звернутися до тексту «Шуани», де бретонці так само порівнюються з гранітом, каменем, проте змальовані персонажі є однозначно негативними, небезпечними, незрозумілими наратору-небретонцю й чужими, як і природа, що їх оточує, з якою вони зливаються [1, с. 49–58].

У бретономовній поезії «Ann Dero» («Дуб», 1837) продовжено мотив гармонійного злиття бретонців із природою, порівняння і споріднення їх із дубами, з одного боку, і персоніфікація дубів, наділення їх людськими, суто бретонськими, на думку поета, рисами: «*Gant hé zéliou stank bràz eunn dero kant bloasiad, Ha gant hé vléo hir war hé choung eur Breiziad A zo ével daou vreur: daou vreur, hep laret gaou, Leun a nerz, a vuhé, krén ha kaled ho daou*» («*З його великим, густим листям дуб ста років і з його довгим волоссям до шиї бретонець – наче два брати: два брати, які ніколи не скажуть неправду, сповнені сили та життя, міцні та тверді обидва*») [11, с. 329].

Загалом бретономовна збірка «Télen Arvo» містить короткі поезії, просякнуті локальними, суто бретонськими (або такими, які вже у модерну епоху адаптувалися як бретонські) темами, образами та мотивами: барди («Ann Dero»), маршеподібні пісні на військову чи патріотичну тематику («Kanaouen Ar Vretoned»), згадування місцевих святих («Péden Al Labourerien») тощо. Привертає увагу той момент, що після збірки Брізьо розміщує нотатки, де, між іншим, дає коментар

про жанри народної бретонської пісні [11, с. 338]. Таким чином, він, імовірно, наслідує Вільмарке, який у передмові та вступі до «Barzaz Breiz» надавав схожий коментар [12].

Таким чином, конструюючи у своїх поетичних творах літературний етнообраз Бретані, Огюст Брізьо намагається презентувати регіон у винятково позитивному, піднесеному контексті, ідеалізуючи його. У франкофонних творах, адресованих, очевидно, насамперед небретонському читачеві, Бретань постає привабливою, загадковою, але дружньою локацією для подорожей. У бретономовній поезії Бретань ідеалізується через концепти кельтського минулого, гармонійного співіснування бретонців із природою та через своєрідну бретонізацію деяких позитивних рис людського характеру. Проте в обох випадках Бретань постає, за нашим спостереженням, напівреальним топосом, а ідилічні замальовки пейзажів, персонажів чи сцен життя є часто статичними, застиглими, моделізованими або зафіксованими у минулому. Зокрема, у передмові до «Бретонців» Брізьо називає саму поему «картиною» або «полотном його [краю] звичаїв» [11, с. 93].

Діалог ідентичностей у творах поета. Сам поет і його ліричний герой, імовірно, переживають певний конфлікт, або діалог ідентичностей, який простежується через весь творчий шлях Брізьо. Це фіксується, зокрема, через вибір мов, який, наприклад, Г. Вільямс оцінює скоріше як неправильний і відзначає, що саме зроблений Брізьо вибір на користь французької мови для його найуспішніших творів міг стати причиною подальшого ігнорування і поступового забуття поета [1, с. 63–64]. Проте, можливо, не тільки перевага французької мови на етапі відкриття Брізьо як поета стала такою причиною. Далі, коли Брізьо став послуговуватися у своїх творах бретонською мовою, він прийняв рішення писати не одним із локальних діалектів бретонської мови, а як учень і прихильник Жана-Франсуа Ле Гонідека обрав стандартизований варіант саме Ле Гонідека. Власне реформовану Ле Гонідеком мову він вважав істинно бретонською: «*Peulvan, diskid d'ann holl hano Ar-Gonidek, Dèn gwisiek ha dèn fur tad ar gwir brézonek.*» («*Менгіре, навчи усіх про Ар-Гонідека, чоловіка мудрого, батька істинної бретонської мови*») [11, с. 334]. Цей момент слід окремо коротко прокоментувати. Те, що Ле Гонідек намагався стандартизувати бретонську мову, створити єдиний літературний варіант, без сумніву, заслуговує на увагу. Проте, як зазначає А. Мурадова, намагання Ле Гонідека та його послідовників облагородити і стандартизувати мову, очистити її від запозичень, особливо від французьких, шляхом штучного створення слів із валлійськими коренями наштовхувалося на протести збоку носіїв самобутніх діалектів бретонської мови і лише «збільшувало розрив між штучно створеною літературною нормою та живою розмовною мовою» [4, с. 30–31]. Таким чином, та бретонська «гонідеківська» мова, якою послуговувався Брізьо, ризикувала стати не прийнятною самими носіями як «своя». Загалом, сприйнявши Париж і нові республіканські ідеї, отримавши саме в столиці визнання, Брізьо прагнув до визнання своєї творчості саме молодими поколіннями бретонців. Проте свої сподівання він висловив бретонською мовою, що була реформована Ле Гонідеком: «*Tal va béz, tud iaouank, c'houi lakai eunn derven, Nag ann estik klemmuz a gano war he fen: "Brizeuk, barz bléo mélen aman a zo bésiet, Hen-nez a wir galon garé ar Vretoned."*» – «На моїй могилі, молоді люди, ви (по)ставите дуба, і соловей сум-

ний співає на його верхівці: «Брізьо(к), співець-бард світло-волосий тут, той, який справжнім серцем любив бретонців» [11, с. 330].

Наступний аспект, який може вказувати на можливу внутрішню дискусію ідентифікацій, – це позиціонування ліричним героєм важливого йому соціального оточення. Ліричний герой у «Марі», перебуваючи у Марселі, пригадує свої витоки, згадує друзів і родину, і першим образом, який постає у його уяві, є саме образ Парижа, а вже потім, через Париж, він подумки мандрує у Бретань: «*mais où sont mes amis, ma famille? Et voilà que mon cœur retourne vers Paris, Et puis m'emporte au loin sous le ciel morne et gris De mon pays natal: la bruyère est déserte, Sur les rocs de Poull-dù la vague roule verte; Chaque porte est fermée; et l'on entend mugir L'horrible vent de l'ouest aux angles du men-hir.*» («*але де мої друзі, моя родина? І ось коли моє серце повертає у напрямі Парижа, А потім відносить мене далеко під небо похмуре та сіре Мого рідного краю: верескова рівнина – пустеля, На скелі Пуль-дю котиться зелена хвиля; Кожні двері зачинені; і чути, як віє Жахливий західний вітер на кутах менгіру*») [11, с. 79]. Таким чином, можна змодельовати рівні його регіональної самоідентифікації через соціальні зв'язки: перший, що йому спадає на думку, є буденний, ближчий і очевидний для нього самого «Париж – друзі», який не потребує описів; другий, глибинніший, дещо віддалений, але кровний «Бретань – родина» відреставровується через детальні безлюдні пейзажі в пам'яті ліричного героя.

Можна припустити, що самого Брізьо сприймали «Своїм» і бретонські інтелектуали, наприклад його вчитель Ле Гонідек та друг Теодор Герсар де ля Вільмарке, і французькі. З одного боку, Вільмарке, як відзначає Ж. Ріо, після прочитання франкофонної «Марі», описуючи ефект, який на нього справив текст, назвав Брізьо «великим Принцем бардів», якого Бретань віддала Франції, «щоби зробити ту безсмертною» [2]. Г. Вільямс наводить, у свою чергу, цитату Ле Гонідека, де той з однаковою повагою і теплотою озивався про Вільмарке і Брізьо як своїх імовірних послідовників [1, с. 65]. З іншого боку, показовою є цитата зі студії Жульєна Дюшесна, сучасника Брізьо, професора французької літератури, яку він опублікував у 1879 році, тобто через 20 років після смерті Огюста Брізьо: «Це був добродесний бретонець, який став добродесним французом» [13, с. 25], який «аплодував модерному прогресу в усіх його формах, навіть у політичній. Його відданість малій батьківщині не заважає йому... любити велику» [13, с. 24].

Реалізація концепції романтизму у творах Брізьо. Романтична концепція у художній літературі втілювалася з локальними особливостями, які могли формуватися під впливом філософського, політичного наративу, соціально-економічного та культурного стану, що панували в країні, з якою ідентифікуємо певного письменника. Тому справедливо розрізняють, наприклад, німецький, французький, іспанський романтизм тощо. «Французький романтизм одержимий ідеалістичною мрією про єдність та гармонію» [14, с. 35]. Французький ліричний герой має йти шляхом, який вказала Революція, тобто єдність та гармонія мають бути реалізовані насамперед на рівні монолітного суспільства та унітарної республіки, регіональний та індивідуальний виміри ігноруються. Таким чином, ліричний герой усвідомлює відповідальність перед соціумом, осягає, що не має права змінювати шлях, яким іде все прогресивне французьке суспільство, проте у разі наявності конфлікту між

суспільним та персональним вимірами він знаходить персональну гармонію та єдність в уявному світі, у минулому або в екзотичних подорожах. «В усіх випадках... романтики вбачають себе історично обумовленими. Вони можуть лише прийняти це та усвідомити відповідальність, або не погодитися на це ярмо. Проте вони не можуть уникнути фактора детермінізму» [14, с. 35–36].

На нашу думку, з одного боку, творчість Брізьо цілковито вписується у французький романтизм, проте його ймовірна дискусія (або нечітко декларований у текстах поета вибір) ідентичностей вплинула, наприклад, на втілення концепції двох реальностей. Так, у поемі «Марі» саме Париж, яким ліричний герой захоплюється на початку поеми, став надалі втіленням необхідної повсякденності та буденності, від якої треба застерегти «Своїх» – бретонців. Проте надалі, у збірці «Армориканська арфа», буде міститися поезія із закликом до молодих бретонців відвідати одного разу Париж. Бретань, «мала батьківщина» Брізьо, могла репрезентувати екзотичний, ідеальний та/або нереальний вимір, але майже не була відображена як частина світу реального та раціонального, у якому його герою слід затриматися. У «Марі» – це ідеальне минуле поета, його спогади про дитинство, юність та світлі романтичні почуття, фрагменти пам'яті, з одного боку, та екзотичний, штучно віддалений, навіть порівнюваний з Азією, край, з іншого боку: «*Ma race aux longs cheveux est fille de l'Asie*» – «*Моя порода з довгим волоссям (є) дівчина з Азії*» [11, с. 81]. У «Бретонцях» – це презентація регіона для «Інших», оповідь про подорож та римована рекомендація для ймовірних туристів.

Ліричний герой Брізьо, швидше за все, приймає республіканські ідеї як прогресивні, погоджується з домінуванням Парижа над регіонами. Він навіть вбачає необхідність знайти бретонців із Парижем, про що, як було згадано вище, оповідає в поезії «Paotred Plo-Meur»: «*Tud iaouank, tud glac'hared da guitaad ar vro, Ar peoc'h a zo er bed hag ar bed a zo brao... C'houi a lavaro eunn deiz: "gwéled em euz Paris!"*» – «*Люди молоді, люди, засмучені тим, щоб покинути край, Мир у світі, і світ гарний... Ви скажете одного дня: "Я побачив Париж!"*» [11, с. 318]. При цьому він прагне до гармонійного (та ідеалізованого, такого, яке в реальності, з огляду на політичні стосунки, що склалися між столицею та регіонами, було б неможливим) співіснування його регіону та решти Франції, вписаності регіону в концепцію нової держави.

Висновки. Творчість Огюста Брізьо вписується в концепцію французького романтизму, проте містить на собі відбиток конфлікту ідентичностей поета і його ліричного героя. «Застиглість» між декількома (само)ідентифікаціями вплинула на особливості прописування у творах Брізьо автообразу Бретані: регіон репрезентований позитивно та гармонійно, але радше в нереальному вимірі, як екзотична локація. Мирна, ідилічна та гармонійна Бретань наче існує, але ліричний герой і читач мають усвідомлювати, що надовго тут і в такому статичному стані затриматися неможливо, адже ліричний герой все ж таки прихильний до ідеї, що раціоналізм та прогрес концентруються в Парижі.

Таким чином, тексти Огюста Брізьо, з огляду на їхню багаточасаровість та лише фрагментарну дослідженість, заслуговують на подальші детальніші й глибші прочитання із застосуванням різних методологічних підходів

Література:

1. Williams H. Postcolonial Brittany: Literature between languages. Peter Lang, 2007, 191 p.
2. Rio J. «Brizeux, inventeur de la Bretagne?», *La Bretagne Linguistique [En ligne]*. 2018. № 22. URL: <http://journals.openedition.org/lbl/348>. DOI: <https://doi.org/10.4000/lbl.348> (дата звернення 14 mai 2021).
3. Young P. Enacting Brittany: Tourism and Culture in Provincial France, 1871–1939. Routledge, 2017, 330 p.
4. Мурадова А. Выражение концепта «мир» в языке бретонского фольклора : дисс. ... канд. филол. наук : 10.02.20. / Институт языкознания РАН, Москва, 2002. 208 с.
5. Morvanou F. *Regards sur 700 ans de breton écrit. Corona Monastica: Moines bretons de Landévennec : histoire et mémoire celtiques. Mélanges offerts au père Marc Simon* [en ligne]. Rennes, Presses universitaires de Rennes, 2004. С. 365–379. URL: <http://books.openedition.org/pur/20184>. DOI: <https://doi.org/10.4000/books.pur.20184> (дата звернення 04 mai 2021).
6. Пахльовська О. Бретонська література. *Українська Літературна Енциклопедія*. Київ, 1988. Т. 1. С. 225–238. URL: <http://izbornyk.org.ua/ulencycl/ule17.htm>
7. Загряжкіна Т. Французская национальная идентичность: миф или реальность? *Вестник Московского университета. Серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация*. 2011. № 1. С. 39–54.
8. Казакевич О.М. Від загрози єдності до визнання цінності: політика Франції щодо мов корінних народів після 1789 року. *Гілея: науковий вісник*. 2017. Вип. 126. С. 173–178. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2017_126_44.
9. Будний В. Розгадка чарів Цирцеї: Національні образи та стереотипи в освітленні літературної імагології. *Слово і Час*. 2007. № 3. С. 52–63.
10. Balzac H. de. Les Chouans ou la Bretagne en 1799. Paris: une passion dans le Désert. Calman Levy, 1887, 379 p. URL: <https://books.google.com.ua/books?id=vOJJAQAIAAJ>.
11. Brizeux Au. Oeuvres complètes / précéd. d'une notice par S.– R. Taillandier. Paris: Michel Levy Frères, libraires-éditeurs, 1861, 486 p. URL: https://books.google.com.ua/books?id=ljue_D50av8C.
12. Blanchard N. *Barzaz-Breiz: Une fiction pour s'inventer*. Rennes: Presses universitaires de Rennes, 2006. URL: <http://books.openedition.org/pur/32655>. DOI: <https://doi.org/10.4000/books.pur.32655> (дата звернення 14 avril 2021).
13. Duchesne J. Etude sur Auguste Brizeux, son caractère et sa poésie. Rennes, Ch. Oberthur Fils, imprimeur de l'Académie, 1879, 34 p. URL: https://books.google.com.ua/books?id=9_FAAAAAYAAJ.
14. Gengembre G. French Romanticism. In: *European Romanticism: A Reader* / red. St. Pricket. A&C Black, 2014. – С. 33–37.

Visko H. Auguste Brizeux, a Brittany's enthusiast in Paris: creating the ethnic image of Brittany and following his identities' dialogue in poet's oeuvres

Summary. After the Revolution 1789, France was engaged into the process of creating one nation. During this period, the standing for republican ideas, leading intellectuals created the positive narrative of the centralized France in their texts. Nevertheless some regions, e.g. Brittany were pictured as those aggressive and primitive antipodes of the young civilized Republic. Auguste Brizeux (1803-1858) was one of the pioneers among the Breton writers of the 19th century, who made an attempt of creating the positive image for Brittany.

The article is dedicated to the research of some oeuvres by Auguste Brizeux, a Breton poet of Romanticism. The analyzed oeuvres are: “Marie” (1832), “Les Bretons” (1845), which are both poems in French, and some poems from Brizeux’s poetic collection “Télen Arvor” (1844) in Breton.

“Marie”, Brizeux’s poem, was one of the first oeuvres transmitting less aggressive and strange, but more positive

and reliable image of Brittany, comparing to some previous texts by French writers, e.g. “Les Chouans ou la Bretagne en 1799” by Honoré de Balzac. In his further texts, Brizeux made an effort to support and to promote the positive image of the region. He also made an attempt to introduce the Breton literature and folklore traditions to the French society.

It is supposed, that a dialogue of identities may be observed in Brizeux’s poetic works, and it might have influenced the poet’s

choice of languages, some peculiarities of creating imagery, e. g. ethnic image of Brittany and the embodiment of the Romantic dual reality conception. Probably, it’s in Paris, where the real, necessary everyday world of the narrator was situated. Thus, Brittany, poet’s little homeland, became the symbol of the ideal and unreal alternative to the rational and necessary routine life.

Key words: Breton identity, Breton literature, ethnic image, Romanticism, French literature, 19 century.